

Regionala utvecklingsnämnden

Yttrande över remissen Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – förslag från europeiska kommissionen, M2022-01945

Beslut

Beslut fattas av Rickard Carstedt (S), i egenskap av Regionala utvecklingsnämndens ordförande, att Region Västerbotten yttrar sig över Miljödepartementets remiss Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – förslag från europeiska kommissionen, M2022-01945.

Ärendebeskrivning

EU-kommissionen har presenterat sitt förslag till nytt direktiv om rening av avlopp från tätbebyggelse, som kommer påverka avloppsreningsverkets arbete i flera decennier framåt. Förslaget innebär bland annat krav på kväverening i hela norra Sverige till stora kostnader, krav på läkemedelsrening och ett ansvar för producenter att vara med och betala för avancerad rening, undantag från kallt klimat tas helt bort vilket innebär fortsatta och ökade krav på biologisk rening, undantag från Weserdomen saknas, vilket kan innebära ett tillväxtstopp för svenska kommuner.

Förslaget som det ligger kommer att innebära stora kostnadsökningar för svenska och norrländska kommuner.

Ärendet och förslag till yttrande har beretts i regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott den 2 februari 2023 och Samrådet för samverkan inom regional utveckling den 3 februari 2023. Innan beredningen har en bred dialog hållits med inhämtande av synpunkter till yttrandet från länets kommuner och andra organisationer. Sista svarsdag för yttrandet är 12 februari och därmed hinner inte yttrandet fastställas vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde den 16 februari. Yttrandet har därmed fastställts genom ordförandebeslut i nämndens ställe.

Beslutsunderlag

Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskotts protokoll 2023-02-02 § 26
Regeringens fakta-PM samt remissens handlingar i sin helhet genom Regeringskansliets hemsida.
Yttrande över remissen, daterad 2023-02-10

Rickard Carstedt (S),
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden
Region Västerbotten

§ 26 **Yttrande över remissen Reviderat direktiv om rening av
avloppsvatten från tätbebyggelse - förslag från europeiska
kommissionen**
RUN 554-2022

Sammanfattning

Miljödepartementet har skickat ut EU-kommissionens förslag till nytt avloppsdirektiv på en svensk remissrunda. Region Västerbotten har fått förslaget på remiss med sista svarsdag den 12 februari

Bakgrund

Nuvarande avloppsdirektiv är från 1991. I oktober 2022 kom EU-kommissionen ut med ett reviderat förslag. Avloppsdirektivet handlar om hur avloppsvatten ska behandlas och berör kommunernas VA-verksamhet.

I Västerbotten har följande kommuner fått remissen: Lycksele, Malå, Skellefteå, Umeå (Vakin), och Vilhelmina,

Förslagets innebörd

Förslaget innebär bland annat

- krav på kväverening i hela norra Sverige till stora kostnader
- krav på läkemedelsrening och ett ansvar för producenter att vara med och betala för avancerad rening.
- undantag från kallt klimat tas helt bort vilket innebär fortsatta och ökade krav på biologisk rening
- undantag från Weserdomen saknas, vilket kan innebära ett tillväxtstopp för svenska kommuner.

Förslaget som det ligger kommer att innebära stora kostnadsökningar för svenska och norrländska kommuner.

EU:s berednings- och beslutsprocess

Nu pågår en feedbackperiod där EU: kommissionen vill få in synpunkter på förslaget. Förslaget ska sedan förhandlas i både ministerråd och EU-parlament. I kommande förhandlingar kan ändringar föreslås. Svenskt Vatten bedömer att processen kommer att ta minst ett år. Åsa Ågren Wikström är utsedd till rapportör i Regionkommittén för revideringen av avloppsdirektivet.

Region Västerbottens beredning av remissvaret

Parallellt med arbetet med remissvaret har EFNS arbetat fram en position kring avloppsdirektivet. Förslaget till remissvar och den föreslagna positionen är i allt väsentligt överensstämmande.

Dialog och kommunikation för att få inspel till både position och remissvar har varit omfattande och har skett genom bland annat följande:

Utdragsbestyrkande

- *PKD, 16 nov:* Svenskt Vatten deltog på PKD:s möte och berättade om det nya avloppdirektivet
- *Samråd för samverkan inom regional utveckling, 18 nov:* Konsekvenser av EU-kommissionens förslag diskuterades.
- *Workshop med Svenskt Vatten i Bryssel, 21 nov:* Svenskt vatten anordnade en workshop om avloppsdirektivet. De svenska regionkontoren och europeiska vattenbolag deltog. Deltagande från North Sweden, Maria Larsson
- *Informationsmöte för remissinstanser, Svenskt Vatten, 1 dec* Deltog gjorde Lena Friborg, Region Västerbotten, rapportör Daniel Danielsson, Åre kommun och ett antal kommunala representanter från kommuner i hela Sverige. Även ett antal kommunala representanter från Västerbotten deltog.
- *Dialog med Västerbottens VA-samverkanätverk, 15 dec:* Avstämning av utkast till remissvar. Lena Friborg deltog.

Dessutom har individuella samtal förts med representanter för bland andra VAKIN, Svensk Vatten. Sundsvalls kommun och MittVatten.

Förslag till beslut

Richard Carstedt (S) föreslår: Arbetsutskottet har ej kunnat ta del av handlingar på grund av miss i publiceringen. Arbetsutskottet uppdrar till ordföranden att genom delegation besluta anta yttrandet innan den 12 februari och efter att beredning även är gjord i Samrådet för samverkan inom regional utveckling.

Beslut

Arbetsutskottet har ej kunnat ta del av handlingar på grund av miss i publiceringen. Arbetsutskottet uppdrar till ordföranden att genom delegation besluta anta yttrandet innan den 12 februari och efter att beredning även är gjord i Samrådet för samverkan inom regional utveckling.

Expedieras till

Miljödepartementet
Lena Friborg, samhällsbyggnadsstrateg

EU-kommissionens förslag till nytt avloppsdirektiv – kort sammanfattning

EU-kommissionen har presenterat sitt [förslag till ett nytt direktiv](#) om rening av avlopp från tätbebyggelse, som kommer påverka avloppsreningsverkens arbete i flera decennier framåt.

Nu väntar en politisk process i bland annat EU:s Ministerråd och EU-parlamentet under kanske ett år eller mer innan avloppsdirektivet beslutas. Sveriges miljöminister framför Sveriges synpunkter i ministerrådet efter förankring i riksdagens EU-nämnd. När direktivet är beslutat ska kraven införas i svensk lagstiftning i flera steg, vilket kan kräva en eller flera utredningar. Svenskt Vatten kommer att noga följa den politiska processen på både EU-nivå som nationell nivå och arbeta nära medlemskretsen för att på bästa sätt företräda branschens intressen.

Svenskt Vatten återkommer med en djupare analys och kommentar om konsekvenser för miljön och för reningsverken i olika delar av landet. Nu kan vi kort konstatera att förslaget innehåller följande:

- * läkemedelsrening för alla reningsverk för fler än 100 000 personekvivalenter (pe) och för reningsverk för minst 10 000 pe om recipienten är känslig. Företag som sätter miljöpåverkande läkemedel och andra kemiska ämnen på marknaden ska vara med och bekosta reningen om ämnena sätts på marknaden över en viss kvantitet.
- * tydligare krav än tidigare på industrier och verksamheter som ansluter till reningsverk
- * energirevisioner och energineutralitet på nationell nivå för reningsverk för minst 10 000 pe avseende förnybar energi
- * uppföljning av utsläpp av klimatpåverkande gaser som metan och lustgas.
- * kväve i avlopp från orter med minst 10 000 pe ska i etapper renas till 6 mg/l (85%) om det släpps ut till kvävekänsliga områden
- * hänsyn till kväveretention (naturens rening av kväve på dess väg till havet) förbjuds
- * inga hänsyn ska tas till kallt klimat
- * riskbedömning av t.ex. påverkan på miljökvalitetsnormer och badvatten med krav på motåtgärder
- * planering av åtgärder som berör ledningar, dagvatten och bräddningar för orter med minst 10 000 pe
- * bortledning av avloppsvatten och utsläpp från orter för minst 1 000 pe
- * direktivet blir tillämpligt på områden med avloppsvatten från minst 10 pe/ha under en vecka per år
- * korta genomförandetider för t.ex. införande av kväverening och läkemedelsrening
- * utvidgade krav på kontroller och rapportering
- * övervakning av smitta, t.ex. Covidvirus och poliovirus
- * information till allmänheten om avloppsanläggningar och utsläpp
- * allmänheten ska ha tillgång till toaletter
- * straff och skadestånd

I förslaget saknas regler som räddar avloppsreningsverk från att bli otillåtna på grund av EU-domstolens s.k. [Weserdom](#). Samtidigt med avloppsdirektivet föreslår EU-kommissionen nya miljökvalitetsnormer för kemisk status - PFAS(24), silver och flera läkemedel - och skärper värdena för östrogen och diklofenak som Havs- och vattenmyndigheten reglerar för bedömning av ekologisk status.

Svenskt Vatten har arbetat med avloppsdirektivet sedan 2017 och försökt driva på regeringen och staten. Vi fortsätter arbeta för ett modernt avloppsdirektiv med höga kostnadseffektiva miljöambitioner väl anpassade till Sveriges och andra länders geografi och miljö- och klimatförhållanden. Eureau har uttalat sig om Kommissionens förslag.

Kontaktpersoner: Peter Sörngård (072-530 74 01) om avloppsdirektivets innehåll och konsekvenser i Sverige och Anders Finnson om EU-processen (070-862 46 97)

Kontaktperson: Lena Friberg, samhällsbyggnadsstrateg
Regional utveckling, lena.friberg@regionvasterbotten.se,
070-3163722

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Yttrande över remissen Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse - förslag från europeiska kommissionen

Region Västerbotten tackar för möjligheten att lämna yttrande över EU: kommissionens förslag till reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse och lämnar härmed följande synpunkter.

Region Västerbottens ståndpunkter i korthet:

- Region Västerbotten vill se teknikneutrala och målbaserade regelsystem
- Lokala anpassningar behövs för kraven på biologisk rening och utsläpp
- Bristen på samspel mellan vattendirektivet och avloppsdirektivet innebär tillväxtstopp för norra Sverige
- Miljönyttan av kravet på kväverening står inte i proportion till kostnaderna i norra Sverige
- Kemikalierening med "polluter pays principle" är ett bra förslag

Region Västerbotten vill se teknikneutrala och målbaserade regelsystem

De naturgivna förutsättningarna i Norra Sverige innebär bland annat många stora vattendrag med hög vattenföring och hög vattenkvalitet. Vattendragen rinner ut i Bottenhavet och Bottenviken som till skillnad från många andra havsbassänger inte är kvävekänsliga. Även det kalla klimatet och den glesa befolkningsstrukturen skapar specifika förutsättningar. Region Västerbotten saknar en hänsyn till den här typen av förutsättningar i EU-kommissionens förslag till nytt avloppsdirektiv. Region Västerbotten är positiv till skarpa ramverk som säkerställer en bättre miljö, men regelverken bör vara målinriktade, riskbaserade, teknikneutrala och tillräckligt flexibla för att kunna anpassas till de olika förhållanden som råder inom EU:s olika länder och regioner. Teknikneutralitet är också viktigt för att inte riskera att hämma framtida innovativa lösningar.

Region Västerbotten ifrågasätter om EU-kommissionens förslag till avloppsdirektiv är förenligt med artikel 191 i EU:s fördrag om unionens funktionssätt där det framgår att unionens miljöpolitik ska syfta till en hög skyddsnivå med beaktande av de olikartade förutsättningar som råder inom unionens olika regioner.

Lokala anpassningar behövs för kraven på biologisk rening och utsläpp

I avloppdirektivet från 1991 finns undantag från kravet på biologisk rening för områden som befinner sig på hög höjd (över 1500 meter över havet) och därmed kallt klimat. I det nya förslaget saknas detta undantag helt.

Flertalet reningsverk i Sveriges nordliga delar släpper ut avloppsvatten till stora norrlandsälvar som är näringsfattiga med hög vattenföring, låga vattentemperaturer och naturligt högt syrenehåll. Vattenkvaliteten påverkas inte av mindre utsläpp av biologiskt nedbrytbar substans och den rening som direktivet kräver medför ingen mätbar förändring i vattenmiljön.

Region Västerbotten anser därför att det är orimligt att reningsverken i norra Sverige ska omfattas av ett lika strikt regelverk som i delar av Europa där utsläpp av biologiskt nedbrytbar substans får hög miljöpåverkan.

Region Västerbotten anser att lokala myndigheter – och utifrån regelverket i ramdirektivet för vatten samt den svenska tillämpningen av detta direktiv i Vattenförvaltningsförordningen - bör ha mandatet att i varje enskilt fall bedöma utsläppsvillkoren för avloppsanläggningarna med hänsyn till bland annat recipientens känslighet och status.

Bristen på samspel mellan vattendirektivet och avloppsdirektivet innebär tillväxtstopp för norra Sverige

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten är det inte tillåtet med åtgärder som försämrar vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag. Det så kallade Weserfallet i EU-domstolen slår fast den principen. Även om reningsverk använder bästa tillgängliga teknik innebär ett nytt reningsverk eller en utbyggnad ofta att utsläppen ökar något. Det innebär att svenska kommuner som växer och behöver bygga nya reningsverk eller bygga ut befintliga kan nekas tillstånd. Med dagens lagstiftning finns heller ingen möjlighet att ta hänsyn till recipientens känslighet eller andra lokala förhållanden.

I norra Sverige pågår nu en enorm omställning av en fossilbaserad industri till en fossilfri. Nu sker företagsetableringar och investeringar för mångmiljardbelopp vilket kräver både en inflyttning av människor och ett kraftigt ökat bostadsbyggande. De två nordligaste länen, Norrbotten och Västerbotten spås få cirka 100 000 fler invånare till 2035. Därmed uppstår också ett behov av att bygga ut kapaciteten i de kommunala reningsverken.

Undantaget saknas trots att EU-parlamentet i sin resolution 9.12.2020 - (2020/2613(RSP) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2020-0401_EN.html punkt 27 om den framtida vattenpolitiken uppmanade EU-kommissionen att utvärdera samspelet mellan avloppsdirektivet och vattendirektivet och föreslå lagändringar om sådana behövs. Vi uppfattar att EU-kommissionen har identifierat och förstår att det finns problem med samspelet eftersom ett läckt utkast till nytt avloppsdirektiv innehöll ett förslag till undantag veckan innan kommissionen presenterade sitt förslag den 26 oktober. Därför är det extra allvarligt att undantaget saknas.

Förslaget som det ser ut nu riskerar att innebära ett tillväxtstopp för norra Sverige och Region Västerbotten är djupt kritiska till denna brist i förslaget.

Miljönyttan av kravet på kväverening står inte i proportion till kostnaderna i norra Sverige

Det föreslagna uppdaterade avloppsdirektivet innebär mycket höga kvav på kväverening på reningsverk med minst 10 000 pe och som släpper ut det renade vattnet till en känslig recipient. Som känslig recipient räknas alla bassängerna i Östersjön, även Bottenviken och Bottenhavet. Detta betyder att alla reningsverk med över 10 000 pe i norra Sverige behöver investera i kväverening.

Region Västerbotten anser att kravet på kväverening för vatten som når Bottenviken och Bottenhavet saknar vetenskaplig grund. Bottenviken och Bottenhavet bedöms inte som kvävekänsliga havsområden av svenska miljömyndigheter

Kravet på kväverening kommer att leda till mycket höga kostnader och avsevärda fördyringar för medborgarna utan att någon egentlig miljönytta uppnås, samtidigt som det finns mycket stora verkliga investeringsbehov för till exempel förnyelse av ledningsnäten. Att införa kväverening innebär också en ökad energiförbrukning och ökade utsläpp av klimatgaser.

Orimliga krav av det här slaget drabbar inte bara svenska kommuner och medborgare, de riskerar också i längden att undergräva förtroendet för miljöpolitiken, EU-kommissionen och hela EU-samarbetet.

Kemikalierening med "polluter pays principle" är ett bra förslag

EU-kommissionen föreslår i det reviderade avloppsdirektivet att reningsverk för fler än 100 000 pe ska ha läkemedelsrening och att det kravet ska gälla även reningsverk med minst 10 000 pe om recipienten är känslig.

Region Västerbotten stöder detta förslag. Läkemedel och kemikalier är ett verkligt hot mot vattenkvalitén i sjöar, vattendrag och hav, även i norra Sverige, och krav på utökad rening är rimligt. Rening från kemikalierester och läkemedel kommer också att innebära kostnader, men dessa kostnader står i rimlig proportion till miljönyttan.

Region Västerbotten ställer sig också mycket positiv till förslaget att det är de företag som sätter svårnedbrytbara ämnen i läkemedel, kosmetik och kemikalier på marknaden som ska bekosta reningen. Det är rimligt att det är förorenarna som i första hand ska bekosta reningen och den föreslagna finansieringsmodellen kan påskynda utveckling av kemikalier och läkemedel som enklare bryts ned och oskadliggörs.

/Yttrandet är fastställt av Rickard Carstedt, ordförande Regionala utvecklingsnämndens, Region Västerbotten

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	RICHARD CARSTEDT
TITEL, ORGANISATION:	Ordförande, Regionala utvecklingsnämndens ar...
DATUM & TID:	2023-02-10 22:29:17 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_091305dc978a8a458a5a72766dd54b8b10

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-02-10 22:29:24 +01:00
Ref: 64680SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)